

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1391 Budapest 62. Pf. 211

Telefon: (06-1) 472-8900 **Fax:** (06-1) 472-8905

Vizsgáló: dr. Erdélyi Orsolya **Tel.:** (06-1) 472- 8939 **E-mail:** Erdelyi.Orsolya@gvh.hu

Vizsgáló: dr. Keömley-Horváth Boglárka **Tel.:** (06-1) 472-8953

E-mail: Keomley.Horvath.Boglarka@gvh.hu

Szervezeti egység: Fogyasztóvédelmi Iroda

Iktatószám: VJ/67-45/2017.

A Gazdasági Versenyhivatal a Primarius Kft. (1054 Budapest, Szemere utca 10.) és Talentum Kft. (1054 Budapest, Szemere utca 10. II. em. 4.) eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t .

A Gazdasági Versenyhivatal a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

E végzés ellen a végzés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsához címzett fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezésnek a végzés végrehajtására halasztó hatálya van.

INDOKOLÁS

I. Tényállás, az eljárás tárgya

A Gazdasági Versenyhivatal a Primarius Kft. (1054 Budapest, Szemere utca 10.) és Talentum Kft. (1054 Budapest, Szemere utca 10. II. em. 4.) eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben 2017. december 22-én kelt, VJ/67/2017. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az alábbiakra tekintettel.

A Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy az eljárás alá vont vállalkozások – mint Mága Zoltán tevékenységének népszerűsítésével foglalkozó vállalkozások –, Mága Zoltán hivatalos Facebook oldalán (<https://hu-hu.facebook.com/MagaZoltanHegedumuvesz/>; a továbbiakban: Facebook oldal) valószínűsíthetően valótlan adatokat tesznek közzé a Facebook oldal kedvelői és követői számára, valamint az oldal népszerűségére vonatkozóan.

A fenti magatartás kapcsán a Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy a Facebook oldal kedvelőinek és követőinek száma 2017 novemberére az azt megelőző hónapok adataihoz képest hirtelen és jelentős mértékű növekedést mutatott, mely növekedés háttérében valószínűsíthetően az a körülmény állhat, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján Mága Zoltán előadói tevékenységét szervező, népszerűsítő eljárás alá vont vállalkozások valódi kedvelések, valódi fogyasztói tetszésnyilvánítás nélkül, vélhetően ellenszolgáltatás fejében jutottak ezen új kedvelésekhez és követésekhez.

A versenyfelügyeleti eljárás indítását a Gazdasági Versenyhivatal észlelése alapján az alapozta meg, hogy az oldalhoz kapcsolódó kedvelések és követések fenti módon történő megszerzése és a Facebook oldalon való megjelenítése alkalmas lehet arra, hogy Mága Zoltán hírnevével, népszerűségével, a fogyasztók valódi tapasztalatain alapuló pozitív értékelésével kapcsolatban megtevéssze mind a fogyasztókat, mind az üzletfeleiket.

A Facebook oldal kedvelőinek és követőinek magas száma alkalmas lehet arra, hogy befolyásolja az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy fogyasztókat abbéli döntésükben, hogy a Facebook oldal kedvelésével és követésével a Facebook oldalon közzétett tartalmakat (pl. a művész előadásairól készített felvételek, a művész által ajánlott koncertek, nyereményjátékok, termék- és szolgáltatásajánlások) folyamatosan nyomon kövessék, azokról az elsők között értesüljenek, valamint a Facebook oldalon ajánlott szolgáltatásokat igénybe vegyék.

A fogyasztók számára valamely Facebook oldal kedvelőinek és követőinek kiemelkedően magas száma egyrészt olyan, a Facebook oldalán népszerűsített szolgáltatásai minőségre utaló pozitív háttérüzenetet hordozhat, amely a fogyasztói bizalom megerősítésére, fenntartására, illetve növelésére - ekként pedig márkateremtésre - alkalmas, másrészt befolyásolhatja a fogyasztókat abbéli döntésükben, hogy maguk is Mága Zoltán művészhez, mint valamely nagy népszerűségnek örvendő márkához kötődő közösség tagjai legyenek.

A Facebook oldal kedvelőinek és követőinek magas száma piaci értékkel bíró tényező lehet akár a Mága Zoltánt megbízó rendezényszervezők, akár az őt támogató szponzorok meggyőzése, valamint az esetleges szerződéskötésre vonatkozó üzleti döntésük kialakítása tekintetében, így az oldal kedvelői és követői számának valótlán megjelenítése – a kedvelések és követések mögötti valós és tényleges értékelések híján – alkalmas lehet a már meglévő és a potenciális üzletfelek megfélemlítésére is.

Tekintettel arra, hogy a Facebook oldalon megjelenített, valószínűsíthetően valótlán információközlés azonos tartalommal a fogyasztók és az üzletfelek számára egyaránt hozzáférhető, így – a Tpv. 10/A. § (1) bekezdésére figyelemmel – fenti magatartásukkal az eljárás alá vont vállalkozások valószínűsíthetően megsértették a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. § (1) bekezdése b) pontjában foglalt tényállás megvalósításával az Fttv. 3. § (1) bekezdésében előírt tilalmat.

A versenyfelügyeleti eljárás kiterjedt az eljárás alá vontaknak a Facebook oldal kedvelőinek és követőinek számára vonatkozó és azt érintő valamennyi kereskedelmi és üzleti gyakorlatára 2017 januárjától kezdődően.

Az eljárás alá vont vállalkozások közül a Primarius Kft. a cégkivonata szerint 2017. november 15-én alakult,¹ és a vállalkozás a versenyfelügyeleti eljárás során teljesített adatszolgáltatásaiban ismertette, hogy, fő tevékenysége előadóművészeti tevékenység nyújtása,² Mága Zoltán tevékenysége vonatkozásában koncertek szervezésében vesz részt.

¹ VJ/67-25/2017. 1. számú melléklet.

² VJ/67-20/2017. 3. pont.

Mindezek mellett esetenként Mága Zoltán fellépéseire a Primarius Kft. köti meg a szükséges szerződéseket.³

A Mága Zoltán tevékenységének népszerűsítésével foglalkozó további eljárás alá vont vállalkozás, a Talentum Kft. a versenyfelügyeleti eljárás során teljesített adatszolgáltatásaiban ismertette, hogy fő tevékenységi köre az előadóművészet, továbbá egyebek mellett jótékonyági koncerteket szervez Magyarországon, határon túl és világszerte.⁴

A Talentum Kft. – azzal kapcsolatban, hogy milyen tevékenységet lát el a Facebook oldal vonatkozásában – úgy nyilatkozott, hogy a Facebook oldal üzemeltetése kapcsán üzleti tevékenységet nem végez, azon Mága Zoltán rajongóinak, követőinek posztol családi fotókat, kimondottan csak Mága Zoltán koncertjeiről számol be, illetve a műsorairól készült videókat osztja meg anyagi ellenszolgáltatás nélkül.⁵

A Talentum Kft. úgy nyilatkozott, hogy – akárcsak magának, Mága Zoltánnak – a Facebook oldal vonatkozásában semmilyen céggel nincs üzleti megállapodása, ezek érdekében tevékenységet sem a vizsgált oldalon, sem más platformon nem folytat,⁶ más tevékenységet Mága Zoltán előadóművészi tevékenységéhez kapcsolódóan a fent kifejtetteken kívül⁷ nem lát el, továbbá a vizsgált Facebook oldal kezelésében és népszerűsítésében sincs további vállalkozásnak szerepe, érdekeltisége.⁸

A vizsgált Facebook oldalt 2010-ben Mága Zoltán hozta létre,⁹ mely névjegye szerint Mága Zoltán hegedűművész hivatalos közösségi oldala.¹⁰

A versenyfelügyeleti eljárás során feltárt adatok szerint Mága Zoltán Facebook oldalának 2017. augusztus 24-én 300.000 kedvelője volt, 2017. szeptember 4-én pedig 400.000 kedvelője,¹¹ majd 2017. december 12-én már 1.006.443 ember kedvelővel és 1.000.403 ember követővel rendelkezett.¹² A Talentum Kft. által benyújtott adatok alapján a Facebook oldal kedvelői száma az alábbiak szerint változott:¹³

³ VJ/67-20/2017. 5. pont.

⁴ VJ/67-3/2017. 4. pont.

⁵ VJ/67-3/2017. 6. pont, VJ/67-9/2017. 7. pont.

⁶ VJ/67-3/2017. 7. pont, VJ/67-9/2017. 7. pont.

⁷ VJ/67-3/2017. 16. pont.

⁸ VJ/67-3/2017. 8. pont.

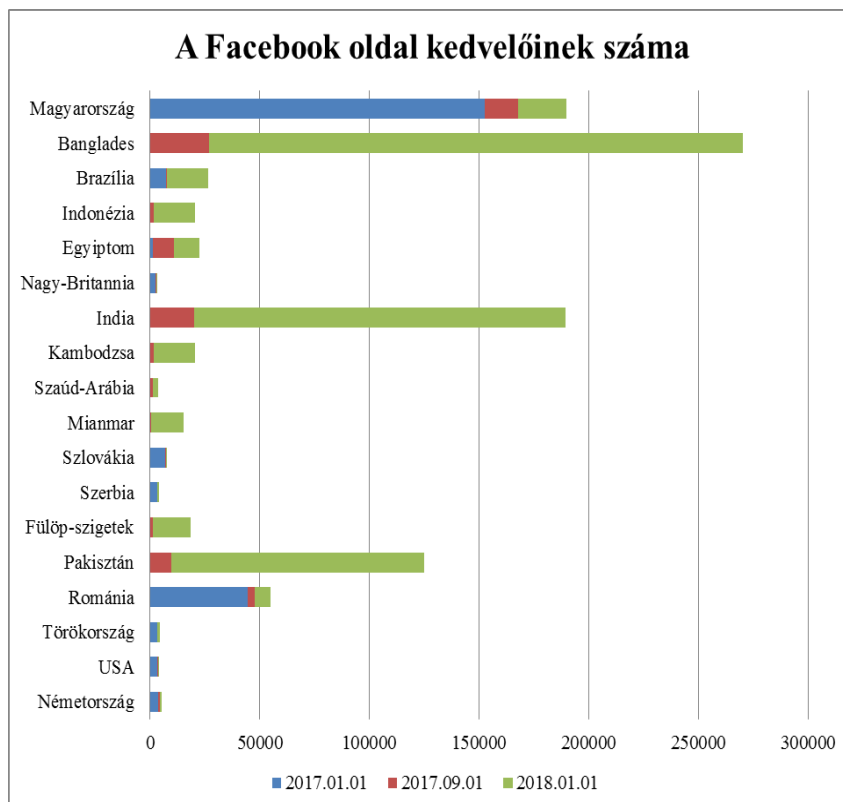
⁹ VJ/67-9/2017. 1. pont.

¹⁰ VJ/67-31/2017. 1. számú melléklet.

¹¹ VJ/67-31/2017. 11. és 12. számú melléklet.

¹² VJ/67-31/2017. 24. számú melléklet.

¹³ VJ/67-3/2017. 4-17. számú mellékletek. A táblázatban kizárólag a 2018. január 1-jéig legalább 3000 kedvelővel rendelkező országok kerültek megjelölésre. Az egyes színekkel a megjelölt napokig elért kedvelői számok kerültek megjelölésre.

A Talentum Kft. adatszolgáltatása szerint az alábbi országokban növekedtek kiemelkedően nagy mértékben a kedvelők számai: Banglades, Brazília, Indonézia, Egyiptom, India, Kambodzsa, Mianmar, Fülöp-szigetek, Pakisztán.¹⁴

A vizsgált Facebook oldal kedvelői és követői számának jelentős megnövekedése háttéréről Talentum Kft. úgy nyilatkozott, hogy álláspontja szerint ennek háttérében a Mága Zoltán művészete iránti érdeklődés növekedése áll, illetve a Facebook (és az internet) azon sajátossága, hogy a művészeti tevékenységek vonatkozásában a kedvelők számának alakulása tekintetében háttérbe szorul az országhatárok, a földrajzi távolság, a nyelvi korlát jelentősége.¹⁵

A Gazdasági Versenyhivatal észlelte, hogy az érintett Facebook oldalon 2017. november 22. napján közzétettek egy bejegyzést, amely szerint Mága Zoltán marketing csoportja soha nem vásárolt lájkokat, a népszerűség növekedést kizárólag videók és bejegyzések céltudatos hirdetéseivel érték el.¹⁶

A Talentum Kft. előadta, hogy a Facebook oldalon alkalmazott hirdetések célcsoportja meghatározásának alapja minden esetben a lehetséges közönség elérése volt, a népszerűsítés, tehát az, hogy minden egyes esetben kik kedvelik az adott videót/hirdetést/fotót. A Talentum Kft. előadta továbbá, hogy Mága Zoltán hegedűművész világszerte elismert, így sok esetben olyan országokat határoztak meg célcsoportként, amelyekben már járt, a közeljövőben járni

¹⁴ VJ/67-3/2017. 4-17. számú mellékletek.

¹⁵ VJ/67-3/2017.10. pont.

¹⁶ VJ/67-31/2017. 4. számú melléklet.

fog egy turné keretén belül, illetve a tapasztalatok szerint kedvelik a munkásságát.¹⁷ A Talentum Kft. a Facebook oldalon közzétett kommunikációs eszközök alátámasztásul benyújtotta a Facebook hirdetéskezelő felületéről elérhető hirdetési adatokat a 2017. évre vonatkozóan.¹⁸

A Facebook oldal kedvelői és követői számának feltételezett valótlanúsága tekintetében a Talentum Kft. úgy nyilatkozott, hogy semmilyen ellenszolgáltatást nem adott természetes személyek részére a Facebook oldal kedveléséért, követéséért cserébe, és nem adott megbízást harmadik személy részére a Facebook oldal népszerűségének növeléséért, kedveléséért, követéséért, csupán bizonyos posztok megosztásáért (például koncertjének megosztásáért) jegyek, illetve CD-k kerültek kisorsolásra,¹⁹ így e nemleges tény igazolására sem tud bizonyítékot előterjeszteni.²⁰

A Talentum Kft. úgy nyilatkozott, hogy a vállalkozás (és Mága Zoltán) az üzletfelekkel való kommunikációja során sosem hivatkozott a Facebook oldal kedvelőinek, követőinek számára és annak népszerűségére sem.²¹

A Talentum Kft. Mága Zoltán előadó tevékenységének szervezése tekintetében előadta, hogy a fellépéseket nem Mága Zoltán szokta kezdeményezni, hanem őt keresik/hívják meg²² és csak kivételes alkalmakkor lépett fel Mága Zoltán a „saját kezdeményezése” alapján, de ilyen esetekben ő, vagy hozzá köthető vállalkozás szervezte meg a saját fellépését.²³ A Talentum Kft. előadta, hogy ennek megfelelően olyan leveleket nem tud benyújtani, amelyekben Mága Zoltán kezdeményezi valamely magyarországi fellépése való részvételét vagy fellépés megszervezését harmadik személynél. A Talentum Kft. megjegyezte továbbá, hogy a fellépések kapcsán a kezdeti lépések jellemzően telefonon kezdődnek.²⁴

A Talentum Kft. a vizsgált magatartás tanúsítása tekintetében feltételezett felelőssége kapcsán úgy nyilatkozott, hogy álláspontja szerint részéről a Facebook oldalon nem került megjelenítésre valótlán információközlés az oldal kedvelőinek és követőinek a számát illetően, a számok megfeleltek a valóságnak,²⁵ melynek alátámasztására a Talentum Kft. az alábbiakat adta elő:

- a) A Facebook oldalon nem a Talentum Kft. (vagy Mága Zoltán) közli az oldal kedvelőinek és követőinek a számát, az ott megjelenő információt nem ő teszi közzé.²⁶
- b) A vizsgált Facebook oldal külföldi kedvelői és követői számának növekedése sem igazolja önmagában annak valótlanúságát egy zenei területen tevékenykedő, a nyelvi akadályokon túllépő művész esetében. Így, egyes külföldi oldalak magyar kedvelőinek és követőinek a száma is igen jelentős lehet, melyet igazolhatnak egy másik ismert hegedűművész, André Rieu Facebook oldalának adatai, melynek 2018. január 1-jén mintegy 40 ezer

¹⁷ VJ/67-9/2017. 4. pont.

¹⁸ VJ/67-9/2017. F/2. és F/3. számú melléklet.

¹⁹ VJ/67-3/2017. 14. pont.

²⁰ VJ/67-3/2017. 15. pont.

²¹ VJ/67-3/2017. 18. pont.

²² VJ/67-17/2017. 2.a) pont.

²³ VJ/67-17/2017. 2.b) pont.

²⁴ VJ/67-17/2017. 2.c) pont.

²⁵ VJ/67-3/2017. 19. pont.

²⁶ VJ/67-3/2017. 20. pont a) alpont, VJ/67-9/2017. 8. pont.

magyarországi követője, és kb. 212 ezer romániai, 286 ezer mexikói, valamint 344 ezer braziliai követője volt.

- c) A Facebook oldal kedvelői és követői számának bármiféle tisztességtelen befolyásolását önmagában az is megakadályozza, hogy maga a Facebook is évek óta erőteljesen fellép az ilyen magatartásokkal szemben, így tudomása szerint ha a Facebook rendszere ilyen aktivitást észlel, akkor korlátozásra kerül az oldal funkcionalitása, sőt, adott esetben elrejtésre kerül az oldal, azaz ilyen magatartás tanúsításával a Facebook-jelenlét megszűnése vagy korlátozódása kockáztatható.²⁷
- d) A Facebook oldal követőinek és kedvelőinek a számai azt mutatják, hogy esetenként egy adott ország kedvelőinek és követőinek a száma nemcsak növekedhet, hanem csökkenhet is, amely ellentmond az eljárás megindítását megalapozó feltételezett jogsértésnek.²⁸

A Talentum Kft. megjegyezte továbbá, hogy a Facebook oldalak követőinek és kedvelőinek adatait, az ezekben bekövetkezett változásokra vonatkozó információkat bárki megismerheti, így sem a Talentum Kft.-nek, sem Mága Zoltánnak nyilvánvalóan nem állna érdekében olyan magatartást tanúsítani, amely bármilyen formában alkalmas lenne a fogyasztók megtévesztésére, a bizalmuk megingatására.²⁹

Az eljárás alá vont Primarius Kft. a versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében úgy nyilatkozott, hogy tevékenységének folytatása során nem hivatkozott az üzletfelekkel való kommunikációja során a Facebook oldal kedvelőinek, követőinek számára, illetve annak népszerűségére,³⁰ továbbá kiemelte, hogy nem lát el tevékenységet a Facebook oldal vonatkozásában.³¹ A Primarius Kft. előadta emellett, hogy – a társaság 2017. december 2-ai bejegyzésére tekintettel –nem lehet érintett az eljárást megindító végzésben megjelölt magatartás kapcsán.

A Gazdasági Versenyhivatal a vizsgált oldal kedvelői számának megalapozottsága érdekében adatszolgáltatás teljesítésére hívta fel a honlapot működtető Facebook Ireland Ltd.-t, mely vállalkozás az eljárás jelen szakaszáig nem teljesítette azt.

II. Alkalmazott jogszabályi rendelkezések

Az Fttv. 19. § c) pontja szerint a Gazdasági Versenyhivatalnak a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló eljárására – az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel – a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Tpv. 44. §-a szerint a versenyfelügyeleti eljárásra – a törvényben meghatározott szűk körű kivételtől eltekintve – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

²⁷ VJ/67-3/2017. 20. pont e) alpont.

²⁸ VJ/67-3/2017. 20. pont f) alpont.

²⁹ VJ/67-3/2017. 21. pont.

³⁰ VJ/67-20/2017. 7. pont.

³¹ VJ/67-20/2017. 4. pont.

A Ket. 31. § (1) bekezdés i) pontja szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény.

A Tptv. 82. § (1) bekezdése szerint a vizsgálónak a versenyfelügyeleti eljárás során hozott végzése ellen külön jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha azt a Ket. vagy a Tptv. megengedi.

A Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontja alapján önálló fellebbezésnek van helye az eljárást megszüntető első fokú végzés ellen.

A Ket. 101. § (1) bekezdése alapján a fellebbezésnek a döntés végrehajtására halasztó hatálya van.

III. A döntés

A I.-II. pontokban írtakra tekintettel a Gazdasági Versenyhivatal – a Ket. 31. § (1) bekezdésének i) pontja alkalmazásával – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, mivel a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény az alábbi indokokra tekintettel.

A Gazdasági Versenyhivatal következetes gyakorlata alapján az Fttv. 6. §-a szerinti jogsértés megállapíthatóságához két tényállási elem együttes megvalósulása szükséges. Egyfelől azt kell bizonyítani, hogy a fogyasztó üzleti döntése alapjául szolgáló információ megtévesztő volt, másrészt, hogy az eljárás alá vont magatartása alkalmas volt arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készítse, amelyet egyébként e megtévesztő információ nélkül nem hozott volna meg.

Lájkyszerzés célja és módjai

A közösségi média oldalakon, így különösen a Facebook oldalon alapvetően két kedvelő-, illetve követőgyűjtési magatartás különböztethető meg:

- a Facebook oldalak egy része elsődlegesen a nagy kedvelői szám elérésére törekszik,
- a másik csoport „minőségi” követőket kíván szerezni, akikből potenciális vásárló is lehet.³²

A Facebook oldalak részére a kedvelők száma presztízs értékű, és alkalmas lehet szponzori és egyéb kereskedelmi együttműködések előmozdítására is.³³

A közösségi médiában alapvetően az alábbi módszerekkel szereznek rajongókat az üzleti oldalak:³⁴

1. organikusan, amikor a márka / híresség ismertsége vagy az izgalmas / kreatív tartalom miatt, a hálózaton „organikusan” terjedő megosztások hatására csatlakoznak a rajongók egy oldalhoz;
2. megosztásokat, megjelenéseket, aktivitásokat mesterségesen ösztönző módszerekkel:

³² VJ/67-31/2017. 23. számú melléklet.

³³ VJ/67-31/2017. 23. számú melléklet.

³⁴ A fenti felosztás elméleti, sokszor egymást átfedő gyakorlatokról van szó (pl. a hirdetés ösztönözheti az organikus növekedést).

- fizetnek a hálózat fenntartójának a tartalmak terjesztéséért (Facebook hirdetés);
- a hálózat más csomópontjaival (pl. más márkákkal) szövetséget alkotva egymás rajongóinak kereszt-promócióval népszerűsítik a tartalmakat;
- egyéb ösztönzések hatására, pl. nyereményekért, kedvezményért cserébe csatlakoznak a rajongók egy oldalhoz.³⁵

A fenti két ponton kívül lehetséges hamis rajongóvásárlással is kedvelőket gyűjteni, amikor az egyetlen cél, hogy egy oldalnak minél több rajongója legyen, és ennek érdekében vásárol hamis lájkokat.³⁶ A tömeges vásárlási lehetőséget több online elérhető szolgáltatás is hirdeti.³⁷

Míg az első két pont esetében többnyire valódi felhasználók vannak (akik azért csatlakoznak egy márkához, mert pl. kedvelik, érdeklik a vele kapcsolatos hírek, vagy egy nyereményjátékban szeretnének részt venni), a hamis rajongóvásárlás esetében pusztán pénzért történő lájkolásról van szó, nem tekinthető valódi tetszésnyilvánításnak, hiszen a lájkoló számára a tartalom, a márka teljesen lényegtelen.³⁸

Hamis lájkok vásárlása

A Facebook Ireland Ltd. 2018. május 15-i közleménye alapján folyamatosan dolgoznak a hamis felhasználók kiszűrésén, akik folyamatosan változtatják taktikáikat az ellenőrzés kijátszása érdekében. A rendszerben 2017. utolsó és 2018. első negyedévében a hamis felhasználói fiókok a havi felhasználók 3-4 százalékát tették ki. 2018. első negyedévében a Facebook összesen 583 millió hamis fiókot tiltott le.³⁹

A Facebook Ireland Ltd. által közzétett tájékoztató szerint hamis Facebook lájknak minősül, ha külső szolgáltatók álprofilok vagy valós kedvelési szándékkal nem rendelkező személyek lájkjait árulják fix áron hirdetett csomagajánlatokban (pl. „Vegyél 10.000 lájkot!”).⁴⁰

A Facebook tájékoztatója szerint az alábbi 4 fő módja van a hamis lájkok generálásának:

- „Kattintó farmok” esetében valós profillal rendelkező személyek pénzért lájkolnak manuálisan meghatározott Facebook oldalakat.
- Álprofilok, azaz nem valós személyek profiljai, amelyeket elsődlegesen oldalak lájkolására hoztak létre.
- Olyan profilok, amely esetében egy személy tudatosan telepít számítógépes vírusokat, rosszindulatú programokat vagy önként feladja saját profiljának irányítását abból a célból, hogy több lájkot szerezzen az oldalra.
- Olyan profilok, amelyeket számítógépes vírus, rosszindulatú program fertőzött meg, amelyek miatt a profilok a felhasználók tudta nélkül lájkolnak oldalakat.⁴¹

Az ún. „kattintó farmok” többnyire a fejlődő világban találhatók, például Indiában, Indonéziában, Bangladesben és a Fülöp-szigeteken.⁴²

³⁵ VJ/67-18/2017. 1. pont.

³⁶ VJ/67-18/2017. 1. pont.

³⁷ VJ/67-18/2017. 1. pont.

³⁸ VJ/67-18/2017. 1. pont.

³⁹ VJ/67-31/2017. 16. számú melléklet.

⁴⁰ VJ/67-31/2017. 9. számú melléklet.

⁴¹ VJ/67-31/2017. 9. számú melléklet.

Egyes internetes oldalak listázzák azokat az oldalakat, ahol Facebook hirdetési kampány keretében lehet a legolcsóbban lájkokat szerezni, ezen országok közé tartoznak többek között a jelen eljárással érintett országok is (pl. Banglades, Brazília, Indonézia, Egyiptom, India, Fülöp-szigetek, Pakisztán).⁴³

A Facebook tájékoztatója szerint hirdetési kampány esetén lehetséges, hogy a célközönségen kívül eső felhasználók részéről is érkeznek lájkok, amelyek azonban nem feltétlenül hamis Facebook profilokról érkeznek.⁴⁴ Számos olyan esetet is azonosítottak, amelynek során legális Facebook hirdetések eredményeként is hamis felhasználók érkeztek egy profil követőiként, amelyek azonban teljesen hasztalannak bizonyulhatnak, ha egy vállalkozás célja az új követőknek a termék/szolgáltatás „eladása” volt.⁴⁵

Egy Facebook oldal kedvelőinek a száma a Facebook oldal, illetve a vonatkozó vállalkozás népszerűségének a mércéje lehet.⁴⁶ A fogyasztók számára hamis „lájkt” megjelenítésével a kereskedő megtévesztheti a fogyasztókat saját hírnevével vagy termékeinek, illetve szolgáltatásainak hírnevével kapcsolatban, arra késztetve ezzel a fogyasztókat, hogy olyan üzleti döntéseket hozzanak, amelyeket egyébként nem hoztak volna meg.⁴⁷

A vizsgált magatartás értékelése

A Gazdasági Versenyhivatal versenyfelügyeleti eljárása annak vizsgálatára irányult, hogy az eljárás alá vont vállalkozások valódi kedvelések, valódi fogyasztói tetszésnyilvánítás nélkül, ellenszolgáltatás fejében jutottak-e új kedvelésekhez és követésekhez a tevékenységükkel kapcsolatban álló, Mága Zoltán előadói tevékenységét népszerűsítő Facebook oldal tekintetében, és ebből eredően valótlán adatok jelentek-e meg a Facebook oldal kedvelői és követői számában, illetve a Facebook oldal népszerűségére vonatkozóan a Facebook oldalon, valamint a vállalkozások valótlán adatokkal népszerűsítették-e Mága Zoltán előadóművészeti tevékenységét kereskedelmi és üzleti gyakorlatuk során.

A Gazdasági Versenyhivatal gyakorlata szerint reklám, kereskedelmi kommunikáció, kereskedelmi közlemény minden olyan közlés, tájékoztatás, elhangzó és/vagy képi megjelenés, tartalom, amely valamely termék, szolgáltatás, dolog módjára hasznosítható természeti erő, ingatlan, értékpapír, pénzügyi eszköz vagy vagyoni értékű jog értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás nevének, megjelölésének, tevékenységének népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányul.⁴⁸

A vizsgálatlal érintett kereskedelmi kommunikáció a Facebook oldalon megjelenő követői, illetve kedvelői szám, továbbá a Gazdasági Versenyhivatal két Facebook bejegyzést azonosított a követők, illetve kedvelők számával kapcsolatosan. A Gazdasági Versenyhivatalnak nem áll rendelkezésére bizonyíték arra vonatkozóan, hogy az eljárás alá

⁴² VJ/67-18/2017. 2. pont, VJ/67-31/2017. 25. számú melléklet.

⁴³ VJ/67-31/2017. 18. és 19. számú melléklet.

⁴⁴ VJ/67-31/2017. 9. számú melléklet.

⁴⁵ VJ/67-18/2017. 3. pont, VJ/67-31/2017. 9. számú melléklet.

⁴⁶ VJ/67-31/2017. 26. számú melléklet.

⁴⁷ Az Európai Bizottság iránymutatása a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelv végrehajtásához/alkalmazásához, 5.2.9 pont.

⁴⁸ VJ/111-77/2016. 147. pont.

vont vállalkozások további szóbeli vagy írásbeli kereskedelmi kommunikációban hivatkoztak-e a Facebook oldal követői, illetve követői számára.

A Gazdasági Versenyhivatal a Talentum Kft. által benyújtott iratok alapján megállapította, hogy a Facebook oldal kedvelőinek és követőinek száma 2017 őszén exponenciálisan, a korábbiaktól eltérő mértékben növekedett.

A benyújtott adatok alapján megállapítható volt továbbá, hogy a Facebook oldalon Mága Zoltán előadóművészeti tevékenységének népszerűsítése céljából Facebook hirdetési kampányra került sor. A fenti időszakban az nem rekonstruálható azonban, hogy a Facebook oldal valamennyi új kedvelője/követője a Facebook hirdetési kampányból származott-e.

A Facebook hirdetések olyan országokat is megcéloztak, amelyek esetében alacsony reklámköltség mellett nagyobb kedvelői szám érhető el, továbbá jellemzően ezen országokban működnek az ún. „kattintó farmok”.

A Gazdasági Versenyhivatal a Facebook hirdetések célországai tekintetében megállapította azt is, hogy a Talentum Kft. üzleti érdekeltsége valamennyi hirdetési célország tekintetében nem valószínűsíthető, ahol a vizsgált időszak alatt szintén nagymértékű követői növekedés volt észlelhető. Így nem áll rendelkezésre bizonyíték arra vonatkozóan, hogy kizárólag az I. pontban említett célból kerültek-e a hirdetési célországok meghatározásra.

A Gazdasági Versenyhivatal versenyfelügyeleti eljárás során feltárt adatai alapján továbbá a Facebook oldal külföldi kedvelői/követői tekintetében sem áll rendelkezésre olyan bizonyíték, amely alapján egyértelműen megállapítható lenne, hogy azok valódi vagy hamis profilok-e.

A Gazdasági Versenyhivatal értékelése szerint a hamis Facebook profilok és az azokról érkező lájkok igazolhatósága tekintetében a vizsgálattal érintett honlapot működtető Facebook Ireland Ltd. vállalkozás rendelkezhet megalapozott információkkal, mely vállalkozástól a tényállás feltárásához szükséges adatok beszerzése eredménytelen volt. Ezen adatok hiányában azonban nem dönthető el megalapozottan, hogy a vizsgált Facebook oldal 2017. év folyamán szerzett kedvelési számai kizárólag Facebook hirdetési kampányból származtak-e, továbbá, hogy az új kedvelők között hamis profilok voltak-e. Figyelemmel arra, hogy erre vonatkozó bizonyíték más forrásból, egyéb eszközzel nem beszerezhető, így e tekintetben a versenyfelügyeleti eljárás folytatásától sem várható eredmény.

Mindezek alapján a Gazdasági Versenyhivatalnak nem áll rendelkezésére olyan bizonyíték, amely alapján megállapítható lenne, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében feltételezett, az Fttv. 6. § (1) bekezdés b) pontjának sérelmét valószínűsítő magatartás igazolható lenne, így az, hogy az eljárás alá vont vállalkozások hivatkoztak-e harmadik személynél a Facebook oldal népszerűségére, kedvelői és követői számára Mága Zoltán fellépéseinek megszervezése során, különös tekintettel arra, hogy a Talentum Kft. nyilatkozata szerint a fellépések kapcsán a kezdeti lépések jellemzően telefonon kezdődnek, és e tekintetben az eljárás folytatásától sem várható eredmény.

A Gazdasági Versenyhivatal hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra Fttv. 10. § (3) bekezdése, illetékességét a Tptv. 46. §-a állapítja meg.

A versenyfelügyeleti eljárás megszüntetése tekintetében a jogorvoslati jog a Ket. 98. § (3) bekezdés c) pontján alapul.

IV. Egyéb kérdések

A fellebbezés előterjesztése és elbírálása tekintetében a Gazdasági Versenyhivatal az alábbiakban ad tájékoztatást.

A vizsgáló végzésével szemben fellebbezést a Tptv. 82. §-ának (3) bekezdése szerint – a végzés közlésétől számított nyolc napon belül – az ügyfél terjeszthet elő, valamint az, akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, továbbá a bejelentő, minthogy vele a végzést a Tptv. 60/A. §-a alapján közölni kell. A Tptv. 82. § (2) bekezdése alapján a vizsgáló külön jogorvoslattal megtámadható végzésével szembeni jogorvoslatra a fellebbezés szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a fellebbezést az eljáró versenytanács bírálja el.

A fellebbezésnek a végzés végrehajtására a Ket. 101. § (1) bekezdése alapján halasztó hatálya van.

Az elkészített fellebbezést, illetve a fellebbezésre nem jogosulttól származó fellebbezést a vizsgáló a Ket. 102. § (3) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasítja. A vizsgáló a fellebbezést a Ket. 102. § (5) bekezdése szerint a fellebbezési határidő leteltétől számított nyolc napon belül terjeszti fel az eljáró versenytanácshoz, kivéve, ha a megtámadott végzést a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja, visszavonja vagy a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, valamint ha a fellebbezést a felterjesztést megelőzően visszavonták.

A vizsgáló a fellebbezést az ügy összes iratával együtt terjeszti fel, és a fellebbezésről kialakított álláspontjáról is nyilatkozik.

A Tptv. 82. § (4) bekezdése szerint a vizsgáló végzése ellen előterjesztett jogorvoslati kérelmet az eljáró versenytanács tárgyaláson kívül bírálja el. A fellebbezés érdemi elbírálása során az eljáró versenytanács a Ket. 105. § (1) bekezdése szerint a következőképpen rendelkezhet: a vizsgáló végzését helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti.

A fellebbezési illetékről a Gazdasági Versenyhivatal az alábbiakban ad tájékoztatást.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 28. § rendelkezései szerint a közigazgatási hatósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni. Az illetékkötelezettség akkor is fennáll, ha a hatóság a kérelemnek (fellebbezésnek) részben vagy egészben helyt ad, vagy azt elutasítja, továbbá, ha a (fellebbezési) eljárást megszünteti.

Az Itv. 29. § (4) bekezdése alapján a végzés elleni fellebbezésért 3000 forint illetéket kell fizetni.

Az Itv. 31. § (1) bekezdése alapján az illetéket az eljárás kezdeményezésekor az köteles megfizetni, aki az eljárás megindítását kéri (aki a fellebbezést előterjeszti).

Az Itv. 32. § rendelkezései szerint a jogorvoslati eljárásban megfizetett illetéket az ügyfélnek (a fellebbezés előterjesztőjének) vissza kell téríteni, ha a közigazgatási hatóság vagy a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági döntés (a vizsgáló végzése) az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult. A visszatérítést hivatalból, a jogorvoslati eljárást lezáró, vagy arra tekintettel hozott döntésben kell elrendelni, és azt a visszatérítés foganatosítása végett az ügyfél lakóhelye, székhelye, illetőleg a bíróság székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak kell megküldeni.

Az Itv. 73. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési illetéket az eljárás megindításakor az eljárást kezdeményező iraton (a fellebbezésen) illetékbélyeggel, vagy pedig az eljárás

kezdeményezését megelőzően vagy az eljáró hatóság felhívására átutalással, az átutalás közleményrovatában az ügyfél neve, lakcíme vagy székhelye, valamint az ügyszám feltüntetésével kell megfizetni.

Az Itv. 74/A. § rendelkezései szerint az illetékbélyeggel megfizetett illetéket az eljárást kezdeményező iratra (a fellebbezésre) kell felragasztani. Az eljárást kezdeményező iratra (a fellebbezésre) ragasztott illetékbélyeget az ügyfélnek átírnia vagy azon bármiféle megjelölést alkalmaznia nem szabad. A bélyeget az eljáró hatóság értékteleníti felülbélyegezéssel.

A Ket. 31. §-a (1) bekezdésének h) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha a hatósági eljárásért illetéket kell fizetni, és az ügyfél a fizetési kötelezettségének a hatóság erre irányuló felhívása ellenére az erre tűzött határidő alatt nem tesz eleget és költségmentességben sem részesül.

Budapest, 2018. november 26.

P.h.

dr. Erdélyi Orsolya
vizsgáló

dr. Keömley-Horváth Boglárka
vizsgáló

Kapja:

1. Primarius Kft. (1054 Budapest, Szemere utca 10.)
2. Talentum Kft. (1054 Budapest, Szemere utca 10. II. em. 4.)